

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 120:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af et statskontrolleret kvalitetsmærke for gensplejningsfrie fødevarer, tilsætningsstoffer, foderstoffer og andre landbrugsprodukter som supplement til et gensplejningsfrit Ø-mærke.
Af Bent Hindrup Andersen (EL) m.fl.
(Fremsat 10/4 97).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen): Spørgsmålet om GMO'er, genmodificerede organismer, har været til debat i Danmark. Man kan vel nærmest kalde det en lidt bred folkelig debat. Det har også haft stor bevågenhed i EU, og jeg synes, det er vigtigt at notere sig, at danske synspunkter på området rent faktisk vinder frem. Det kan man konstatere, hvis man ser på, hvad andre lande har krævet, og det kan man konstatere, hvis man ser på de forskellige udspil, forskellige kommissærer er kommet med.

Så jeg synes, at konklusionen i forhold til den offentlige debat er, at der er stor bevågenhed om det, og at det forhåbentlig inden for en overskuelig fremtid på politisk plan i EU-regi ser ud til, at der kan findes nogle holdbare løsninger, der – som sagt før – matcher de danske synspunkter, som et bredt flertal i Folketinget har været enig om.

Når jeg vil vende mig og måske oven i købet kraftigt vil vende mig imod Enhedslistens forslag, så handler det i realiteten først og fremmest om et grundlæggende princip i den måde, vi mærker fødevarer på i Danmark. Indfaldsvinklen til en mærkning af fødevarer må selvfølgelig altid være at give forbrugerne en reel information, give forbrugerne en mulighed for at finde rundt i, hvad han/hun måtte ønske sig af kvaliteter for sine fødevarer.

Men hvis vi vender det princip, som vi har haft indtil nu, og som i bund og grund handler om, at vi kan mærke, hvis der er noget, vi ønsker specifikt at gøre opmærksom på i den pågældende fødevarer, om og begynder at mærke for noget, som ikke er indeholdt i varen, så beder jeg bare om, at man et øjeblik tænker sig om, for hvor kunne vi ende henne med det?

Hvad ville man i sidste instans kræve de pågældende fødevarer mærket for? Børnearbejde? Ja, listen kunne være meget, meget lang.

Jeg vil gerne sige til Folketinget: At vende det rundt, som Enhedslisten foreslår her, ville efter min mening ikke alene være et afgørende, men også fatalt brud på den måde, vi har valgt at mærke og anprise varer på i Danmark, og det ville være til ubodelig skade for forbrugerne.

Med disse ord vil jeg gerne anbefale Folketinget ikke at støtte Enhedslistens beslutningsforslag.

Eva Fatum (S):

Dette beslutningsforslag fra Enhedslisten, nr. B 120, som i dag er til behandling, vender oplysningspligten på hovedet. Fremover skal fødevarer, hvis det står til Enhedslisten, mærkes med et mærkat, der fortæller, hvad der ikke er i madvarerne, frem for den politik, som hidtil har været gældende i Folketinget, nemlig at fødevarerne skal mærkes, så forbrugerne ved, hvad der er i fødevarerne.

Vi har tidligere i Folketinget diskuteret, hvorledes vi skulle forholde os til den nye teknologi, som betyder, at det er muligt at fremstille råvarer eller tilsætningsstoffer ved at manipulere med generne.

I 1994 var vi således enige om, at fødevarer, der er gensplejset eller indeholder gensplejede organismer, skal mærkes. Forbrugeren skal altså have en mulighed for at se, hvad fødevarerne indeholder. Der var dengang også enighed om, at en sådan mærkning skulle være en fælles EU-mærkning.

Siden er der sket meget i EU, og alt andet lige kan det konstateres, at der blæser helt andre vinde nu. Det er faktisk lykkedes for de danske ministre at få de øvrige EU-lande til at forstå, at det er en god idé at oplyse forbrugerne om, hvad fødevarerne indeholder. Kommissionen har faktisk stillet et forslag, der betyder, at det fremover ikke kun er fødevarer, men alle de produkter, der indeholder eller består af levende, gensplejede organismer, som skal mærkes.

Vi er altså godt på vej. Vi er endda så godt på vej, at vi ikke er alene, og når det gælder koldens fortsatte eksistens, som jeg har forstået at også Enhedslisten bekymrer sig meget om, så er det faktisk altafgørende, at vi ikke er alene.

Når det gælder de økologiske produkter, så er det også her Socialdemokratiets opfattelse, at vi skal holde fast i den beslutning, vi tidligere har truffet: at økologimærket selvfølgelig også

skal være en garanti mod genmodificering, både når det gælder det konkrete produkt, og når det gælder produktionen. Økologiske grise skal altså ikke være fodret med genmodificeret foder, ingen tvivl om det. Herved har forbrugeren også en mulighed for på en nem og ukompliceret måde at undgå genmodificerede fødevarer.

Tilbage står så diskussionen om, hvorvidt vi skal lave en omvendt bevisbyrde. Har forbrugeren krav på at vide, hvad der er i fødevarerne, eller har forbrugerne krav på at få at vide, hvad der ikke er i fødevarerne?

Jeg synes, at forbrugeren har krav på at få at vide, hvad deres madvarer indeholder. Og i Socialdemokratiet ser vi derfor ingen grund til at oprette endnu en mærkning. Et minusgenmodificeringsmærke eller gensplejningsfrimærke vil for det første skabe mere forvirring i mærkeskoven, for det andet vil det sandsynligvis ikke kunne bruges til andet end virksomhedernes markedsføring. Og det er der vel ingen grund til at de danske skatteydere skal betale for.

Socialdemokratiet ønsker altså at holde fast i princippet om, at fødevarerne skal mærkes med, hvad de indeholder, og ikke med, hvad de ikke indeholder.

Med disse bemærkninger kan jeg meddele, at Socialdemokratiet stemmer nej til B 120.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg vil gerne spørge fru Eva Fatum, om det skal forstås sådan – og det var også ministerens kommentar – at konsekvensen vil være, at man på alle de områder, hvor man siger, at det ikke indeholder det, begynder at ændre dem.

Og vi skal snart til at forhandle om kvalitetsmærke for en gris, som netop er karakteriseret ved, at der ikke bruges vækstfremmere, og det er en oplysning til forbrugeren om at kunne fravælge eller tilvælge det produktionssystem, der ligger bag.

Jeg vil da også gerne sige til fru Eva Fatum, at var det sådan her i landet, at vi havde magt, som vi har agt, og at vi så kunne fastslå, at alt – også det stykke grisekød, der kommer fra en gris, der har spist genmodificerede soja – blev mærket med »indeholder eller har været i forbindelse med genmodificerede produkter«, så vil det være i orden.

Jeg vil gerne spørge fru Eva Fatum, om fru Eva Fatum er på det rene med, at den ordning, der kommer fra EU, betyder, at det kun er en ganske lille procentdel af de produkter, der på

et tidspunkt har været i forbindelse med genmodificerede emner, som bliver mærket. F.eks. bliver det grisekød, hvor grisen har spist genmodificeret foder, ikke mærket. Er det tilfredsstillende for fru Eva Fatum?

Jeg er enig i, at det sundhedsmæssigt skal beskrives, hvad det indeholder. Men det, det drejer sig om nu, er en politisk markering via sit indkøb, hvor man kan fravælge et landbrugs-system eller tilvælge et andet. Og det vil her sige, at der er tale om at vælge og støtte de folk, der hele produktionssystemet igennem undgår at bruge genmodificerede produkter.

Men jeg vil gerne spørge fru Eva Fatum, om det virkelig er sådan, at det er så håndfast en opfattelse hos Socialdemokratiet, at man skal ud og ændre alle de steder, for der er mange fødevarer, hvor der står: Indeholder ikke det og det.

(Kort bemærkning).

Eva Fatum (S):

Alle har jo mulighed for at mærke deres varer med det, de ønsker at mærke dem med. Hvis vi ser på økomærket, så har vi jo nogle krav til, hvad det skal betyde. Og én af de ting er jo, at vi har besluttet, at der ikke må være genmodificerede varer eller ting i de varer, der er Ø-mærket.

Og med hensyn til forordningen fra EU omkring mærkning af økologiske varer, så er den altså ikke vedtaget endnu, så jeg kan desværre ikke svare på det.

Christian Mejdahl (V):

Enhedslisten lægger op til endnu et kvalitetsmærke. Denne gang skal alle fødevarer, tilsætningsstoffer, foderstoffer og andre landbrugsprodukter, som ikke er gensplejsede, mærkes. I forvejen har vi bestemt, at alle gensplejsede produkter skal mærkes. Gennemføres forslaget, så skal alt næsten mærkes.

I bemærkningerne står der, at Enhedslisten vil give Folketinget mulighed for at vælge mellem to strategier. For det første den nuværende mærkningsordning og for det andet den foreslåede strategi.

For Venstre er valget relativt let. Vi ønsker, at forbrugerne trygt skal kunne forbruge fødevarer, tilsætningsstoffer, foderstoffer og andre landbrugsprodukter, og vi ønsker også den bedst mulige kvalitet. Men som tingene ligger oplyst for os for nuværende, ønsker vi ikke at medvirke til, at skilteskoven udvides.

Venstre er fortsat af den opfattelse, at man skal være uhyre kritisk og krævende i godken-

delsesproceduren af genmodificerede produkter, og når de produkter, som kan indfri kravene i godkendelsesproceduren, kommer på markedet, må forbrugerne kunne have tillid til at bruge dem. Endelig har vi allerede vedtaget en mærkningsordning, som sikrer, at man kan fravælge de gensplejsede produkter.

Venstre kan ikke stemme for beslutningsforslaget.

Henriette Kjær (KF):

Da vores ordfører, fru Lene Espersen, ikke kan være til stede, har jeg lovet at fremføre vores synspunkter.

Enhedslisten foreslår med dette beslutningsforslag, at samtlige fødevarer skal have påklæbt et mærke. Først skulle de fødevarer, der var fremstillet på grundlag af gensplejsningsteknik mærkes. Nu er turen kommet til resten af varerne i indkøbskurven. Mage til mærknings-tyranni skal man lede længe efter.

Det Konservative Folkeparti har principielt ingen indvendinger imod positiv mærkning, men for at mærkning skal have en værdi for forbrugeren, skal den være relevant og give et retvisende billede. At kræve, at eksempelvis mælk eller kød fra en ikkegensplejset ko, der engang i dens drøvtyggende liv har spist foderstoffer, der indeholder gensplejsede organismer, skal mærkes som gensplejset, er vanvittigt.

Samtidig understreger Det Konservative Folkeparti nødvendigheden af at overholde EU-lovgivningen, hvilket jo ikke kun er novel food-forordningen, men bl.a. også foderstofdirektivet. Enhedslistens forslag er i sin fulde udstrækning unødvendigt, forbrugervildledende og skal alene ses som endnu en sten til bunken af tiltag, der har til formål at sætte Danmark og forbrugerne tilbage til stenaldertiden i forhold til de teknologiske muligheder, der nu findes.

Samtidig vil kontrollen på det niveau, som Enhedslisten foreslår, blive utrolig umfangrig og dertil dyr. De gamle paroler fra sovjettiden er pudset af med udtryk som, og jeg citerer fra beslutningsforslaget:

»For de bioteknologiske koncerner er det vigtigt at få udbredt gensplejsede produkter globalt, inden modstanden bliver for stor, for på denne måde at få verden til at resignere over for gensplejsning.«

Det taler jo sit eget tydelige sprog. Magen til skræmmekampagne skal man lede længe efter.

Det Konservative Folkeparti har en langt mere fordomsfri indstilling til brugen af gen-

splejsningsteknik, og vi mener, at Enhedslisten med dette bidrager til en unødvendig teknologi-forskrækkelse og en usaglig debat. Folketinget har allerede givet forbrugerne en mulighed for at gå uden om genmodificerede organismer, hvis man af etiske årsager er imod, at der ændres i naturen. Vi har tidligere tilsluttet os, at økologiske produkter skulle friholdes for GMO'er for derved at give forbrugeren en valgmulighed.

Det Konservative Folkeparti kan derfor ikke tilslutte sig det foreliggende. Hvorvidt producenterne selv vil lave en frivillig mærkning, skal vi ikke stille os i vejen for, men at lade skatteyderne og senere de almindelige producenter, der er udelukket fra at bruge mærket, betale prisen for et mærknings-tyranni, er helt uacceptabelt. Hvis visse producenter vil mærke og garantere varerne som værende fri for GMO'er, må de da selv betale.

Jørn Jespersen (SF):

Det er SF's opfattelse, at det bør være sådan, at alle fødevarer, der indeholder eller består af gensplejsede organismer, skal mærkes, så forbrugerne får et frit valg. Det skal være sådan, at man kan se, at her er der en gensplejset vare, og tage stilling til, om man vil købe den eller ikke købe den, og hvis der ikke er den mærkning, er det dermed en garanti for, at det ikke er en gensplejset fødevarer.

Det var den holdning, som lå bag, da vi for et par år siden her i Folketinget foreslog og fik vedtaget en dagsorden, som klart fastslog, at dansk politik er, at gensplejsede fødevarer skal mærkes. Det var også den holdning, der lå bag vores stilling, da den gensplejsede sojabønne skulle godkendes sidst i 1996. Det var ikke helt nemt at komme igennem med det, men det lykkedes at få en mærkning, som sikrer, at de gensplejsede sojabønner, når de bliver introduceret på det danske marked, bliver mærket.

Nu er vi så i den situation, at der er et novel food-direktiv for godkendelse af nye gensplejsede fødevarer, som træder i kraft, og det er et skridt på vejen, men det er efter vores opfattelse langtfra godt nok. Derfor er der selvfølgelig grund til at overveje situationen, som Enhedslisten også lægger op til.

Det er vores opfattelse, at man i stedet for den nødløsning, Enhedslisten allerede nu falder tilbage til, skal opretholde det principielle synspunkt, at det er de gensplejsede fødevarer, der skal mærkes, og ikke en omvendt mærkning,

der skal gælde. Det ville skabe en forvirring, en usikkerhed og et tilbageslag for hele diskussionen om gensplejsede fødevarer.

Vi er tilfredse med, at der er ved at ske noget i EU. Det er ikke mindst den danske holdning, der har påvirket, og vi vil opfordre fødevareministeren til at lægge meget store bestræbelser for dagen for at få de danske holdninger til at præge arbejdet i EU. Det drejer sig både om mærkning af foder og ikke mindst om at få skabt et system, så vi kan adskille de gensplejsede fødevarer fra de ikkegensplejsede hele vejen igennem produktionssystemet: fra marken, til de ender som færdige produkter på vores spiseborde.

Vi mener, det er væsentligt at opretholde kampen for, at alle gensplejsede fødevarer bliver mærket, så forbrugerne kan tage stilling ikke bare ud fra nogle sundhedsmæssige overvejelser – det er faktisk et område, hvor vi ved meget lidt i dag – men også ud fra nogle miljømæssige overvejelser, hvor det for os er helt afgørende, at det, forbrugeren skal have en lejlighed til at tage stilling til, er selve produktionsmetoden og ikke kun det færdige produkt.

Når det drejer sig om øko-mærker, synes vi, det ville være temmelig katastrofalt, hvis nogle økologiske varer er mærket med, at de er gensplejningsfri, og andre ikke er det. Det ville jo for alvor skabe tvivl om Ø-mærket, og her står vi faktisk lidt undrende over for, at det er Enhedslisten, der på den måde vil så tvivl om det danske Ø-mærke.

Det skal være sådan – og det er der også tilslutning til her i Folketinget – at det danske Ø-mærke i sig selv er en garanti for, at varerne er gensplejningsfri, og det synspunkt skal vi kæmpe for nationalt og internationalt.

Vi synes altså i SF, at vi skal holde fast i den danske linje, og vi synes ikke, der er nogen grund til på nuværende tidspunkt at falde tilbage i en defensiv linje og støtte en nødløsning af den karakter, som Enhedslisten har foreslået.

Vibeke Peschardt (RV):

Enhedslisten vil gerne have indført et særligt mærke for en række produkter i fødevarerproduktionen, så det fremgår af produkterne, at de ikke er gensplejsede eller indeholder gensplejsede bestanddele. Man kan sige, synes jeg, at Enhedslistens forslag er en gentagelse af et ønske, der kom til udtryk sidste år i december i dagsordensforslag nr. D 38. Det blev ikke vedtaget.

Det blev derimod et andet, som Enhedslisten i øvrigt også stemte for, og som pålagde regeringen at arbejde for i Danmark, i EU og i andre internationale forsamlinger, at de statslige økologiske regler og den statslige kontrolmærkning skulle sikre, at den økologiske produktion er fri for gensplejsede produkter i alle led, vedtaget. Det er det, Folketinget var enig om, og det er det, vi har at holde os til nu. Det var Enhedslisten også enig i.

Det er så suppleret af en tidligere dagsorden fra 1994, som hr. Jørn Jespersen også nævnte, om mærkning af gensplejsede produkter, nemlig dagsordenen til debatten om novel food-ordning, så vi i Det Radikale Venstre mener egentlig nok, at Danmark rent mærkningsmæssigt er dækket udmærket og forsvarligt ind.

Samtidig hørte vi fødevareministeren sige, at EU-Kommissionen har fremsat et forslag om mærkning af genmodificerede organismer, der godkendes til udsætning. Hvis det bliver vedtaget, vil der derfor være regler om mærkning ikke kun for levnedsmidler, men også for andre produkter, der består af levende gensplejsede organismer.

Nu har vi til gode at se, hvad der kommer ud af disse forhandlinger, og dem vil vi selvfølgelig følge tæt, men jeg vil sige, at vi ikke kan støtte det foreliggende forslag fra Enhedslisten.

Niels Højland (FP):

Fremskridtspartiet kan lige så godt gøre det klart med det samme, at dette forslag er vi nødt til at sige nej til. Der er jo en mærkeskov uden lige. Skulle vi så til at have endnu et mærke for at male en vis person på væggen?

Der er for os at se ikke dokumenteret noget skadeligt i den genteknologi, vi har haft indtil nu. Der har kun været en positiv udvikling, men selvfølgelig skal man følge den udvikling meget nøje, og er der nogle skadelige tendenser, skal man afværge dem ved at forbyde den produktion, som man lægger op til. Men indtil nu har det kun været en positiv udvikling. I visse tilfælde er det kun en hurtigere forædling f.eks. på planteområdet, der finder sted i forbindelse med gensplejsning.

Forbrugerne bliver opskræmte, når man har den diskussion den ene gang efter den anden. Det er, som om det er et eller andet monster, der kommer kravlende op ad væggen, når man hører noget om gensplejsning, og forbrugerne bliver mere eller mindre forskrækkede over de diskussioner, som går i en helt urimelig retning.

Selvfølgelig skal vi have nogle gode og sunde fødevarer, og er der nogle, der mener, at deres varer og produkter er fri for gensplejsning i alle led, synes jeg da, det er helt fint, at man mærker dem. Så vil de forbrugere, der efterspørger de varer, der er fri for den teknik, betale den merpris, der er. Det er jo business, det her. De, der ser, at der er en forretning i at producere disse varer, vil sørge for at producere nogle varer, så folk kan få de varer, de efterspørger. Men det er altså forbrugerne, der må afgøre det sammen med producenten.

Derfor skal vi ikke til at have et nyt mærke og et nyt kontrolorgan, for det er det, der kommer, hvis man skal lave det her: et nyt kontrolorgan, hvor nogle embedsmænd inden for staten og kommunerne og amterne skal ud og kontrollere, om det nu er rigtigt, hvad man skilte med i vinduerne. Lad dog forbrugerne og producenterne afgøre det her, og lad os herinde bare følge det på et lidt højere plan.

Addi Andersen (CD):

For nogen tid siden så jeg et tankevækkende indslag i en af tv-aviserne. I indslaget stoppede man tilfældige forbrugere i supermarkedet og viste dem en eller anden vare, som var mærket med forskellige kvalitetsmærker og betegnelser, og med stor beklagelse måtte den ene forbruger efter den anden indrømme, at de faktisk ikke vidste, hvad de forskellige mærker betød.

Det er der egentlig ikke noget underligt i. Der er efterhånden kommet så mange forskellige mærker på vore dagligvarer, at man skal gå rundt med en opslagsbog for at finde ud af, hvad det er, man trækker op af køledisken. Kunne det mon ikke være en idé at forsøge at begrænse sig og måske lade de gensplejningsfri varer være omfattet af det nuværende Ø-mærke?

Jeg tror bestemt ikke, at endnu et mærke vil have den positive virkning, som forslagsstillerne tror, og da jeg mener, at Enhedslistens forslag vil være med til at forvirre begreberne endnu mere, kan CD ikke støtte beslutningsforslaget.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg vil starte med at læse et citat op fra gensplejningsdebatten, som vi havde den 12. december sidste år. Det er et citat fra vores miljøminister, som er lodret modsat det, som vores fødevarerminister lige har udtalt fra talerstolen:

»Den sidste bemærkning, jeg skal gøre, er, at jeg personligt ikke er lukket over for en diskus-

sion om positiv mærkning. Det kan godt være på sigt, at en positiv mærkning er en bedre løsning end mange af de andre modeller, så man eksempelvis fik en blanding af basalmærkning, altså af de basale ting, og en positiv mærkning af de øvrige. Jeg er ikke lukket over for den diskussion.«

Det var fra Folketingets forhandlinger den 12. december 1996, side 2442, fra forespørgselsdebat nr. F 25 om gensplejsning.

Det næste, jeg gerne vil kommentere, er både i forhold til miljøministeren, som jo ikke er til stede, og til hr. Jørn Jespersen, der kom med en lignende kommentar om, at man godt på sigt kunne vurdere, at det her var vejen frem. Til det vil jeg gerne sige, at der ingen steder på nuværende tidspunkt er overvejelser om en negativ mærkning af alle produkter, der har været i forbindelse med gensplejsede produkter.

Der er ingen, der på noget tidspunkt i noget EU-organ og heller ikke fra den danske regerings side har foreslået, at kød, der kommer fra dyr, der har spist genmodificeret foder, skal mærkes. Det er langt, langt, langt hovedparten af fødevarerne, der på den måde vil undgå en genmærkning, således at forbrugerne ikke har mulighed for at fravælge det produktions-system, der ligger bag.

Hvis det går godt i EU, kommer der en negativ mærkning af foderstofferne, men det stopper dér. Det går ikke videre op i fødekæden, og det betyder, at forbrugerne ingen mulighed har for at vælge fra. Men det giver økologerne den mulighed, så længe de bruger konventionelt foder, at de kan vælge de gensplejsede foderstoffer fra, og det er udmærket.

Det her er heller ikke en erstatning for det andet. Det her er et kvalitetsmærke, og derfor forstår jeg heller ikke fødevarerministerens meget afvisende holdning over for det, for vi skal jo netop om ganske kort tid debattere det samme om et kvalitetsmærke på kød, og det er jo også en fri mærkning. Jeg kan også sige til både fru Eva Fatum og til fødevarerministeren, at der er mange steder, hvor der står, at en fødevarer er fri for noget, og så er det noget underligt sludder af et argument, at man kan ikke mærke tingene som værende fri for noget, men at man skal mærke dem med, hvad de indeholder.

Jeg vil gerne spørge hr. Jørn Jespersen, om han er tilfreds med en genmærkning, hvor der står: Kan indeholde genmodificerede produkter, og som ikke kommer til at omfatte kød fra dyr, der har spist genmodificeret foder. Det er lige

netop den problemstilling, som det her mærke bl.a. tager højde for.

Samtidig vil der også være en masse andre områder, hvor man ikke ved en DNA-analyse af de færdige produkter kan spore, om der er genmodificerede organismer i produktet, så det her er jo ikke et fravalg, fordi der er en sporing af genmodificerede organismer i produktet, men det er en mulighed for i det endelige led at kunne vælge det jordbrugssystem fra, hvor man har brugt genmodificerede planter, og det gælder både bomuld, foder og andre ting.

Jeg kan sige, at Sojamøllen i Århus faktisk er indstillet på en positiv mærkning. De kunne tænke sig at lave en positiv mærkning, fordi de gerne vil levere et kvalitetsprodukt.

Det, jeg ikke kan forstå, er, at man ikke vil give det en tanke i Fødevareministeriet. Om kort tid skal vi diskutere et så kompliceret mærke som den kvalitetsmærkede gris. Det har efter min opfattelse mange, mange problemer i sig, men det tager udgangspunkt i det, som er udmærket og kendetegner alt i Fødevareministeriet, nemlig at det er et statskontrolleret mærke.

Jeg mener, at det stadig væk er berettiget at aktionere mod de sojaskibe, som fragter soja, som har er 1 pct. eller 1 promille gensplejsede produkter iblandet, fordi de ikke vælger det fra ude i primærledet. Det, der bliver sagt her, er, at hvis en fødevarerække eller et produktionssystem gerne vil markedsføre et mærke, er det alene et privat initiativ. Det offentlige vil ikke hjælpe med.

I et spørgsmål, der er så afgørende, at 95 pct. af den danske befolkning har sagt, at de vil have en mærkning, får de ikke en mærkning, fordi ingen vil mærke den halvdel af produkterne, der kommer fra den indirekte produktion med genmodificerede organismer. Det synes jeg er et utrolig stort fravalg. Nu har jeg ikke nævnt alle ordførerne fra gensplejningsdebatten, men der var mange andre, der også var positive over for det dengang. Jeg tror, man har en meget kort hukommelse.

Om selve forslaget videre gang vil jeg sige, at det jo ikke har det store flertal. SF har sagt, at det på et tidspunkt kunne blive en nødvendig ting, og det er jeg da glad for. Jeg vil gerne sige til SF, at jeg ikke ser det her som noget problem i forhold til det økologiske. Der skal ikke stå gensplejningsfrit på de økologiske varer, for de er gensplejningsfrie. Det er bygget ind i mærket, ligesom der heller ikke på den gris, vi snart skal

diskutere, skal stå, at den er fri for væksthremmere, fordi det er selve mærket dækkende for.

Jeg synes, det er en besynderlig argumentation, vores fødevareminister benytter i den anledning – meget, meget uforståelig og meget besynderlig.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Hr. Bent Hindrup Andersen spørger mig, om jeg er tilfreds med et mærke, der hedder: Kan indeholde gensplejsede organismer.

Til det vil jeg sige, at indtil videre har det jo virket meget godt. Det har faktisk betydet, at de produkter, der er kommet på markedet, er blevet trukket tilbage igen, og det har betydet, at der er begyndt at komme overvejelser om et adskilt produktionssystem, så sådan set er virkningen meget god, men principielt er det vel en dårlig mærkning.

Det burde være sådan, at der stod: Dette er gensplejsede fødevarer, og hvis det ikke stod der, havde man sikkerhed for, at det ikke var gensplejset. Netop for at sikre det synes jeg, det er væsentligt, at vi holder fast i princippet om, at varerne skal mærkes som det, de er, og så kan vi jo skændes om, hvad der er positivt og negativt. I dette tilfælde skal varerne mærkes med, at de er gensplejsede. Det er det, vi gerne vil opretholde.

Når jeg siger, at det kan blive nødvendigt at mærke sådan, som Enhedslisten foreslår, er det bestemt ikke, fordi jeg ønsker det. Det ville være en ulykkelig situation, hvis vi kom derud, at vi var nødt til at have sådan et lille forsvarsmærke og overlade resten af det store marked til den totale uvished. Konsekvensen af forslaget ville jo blive, at vi ville få en ganske lille procentdel af varerne på markedet, som var mærket med, at de var gensplejningsfrie, og med hensyn til det store flertal af varer ville forbrugerne intet ane om, hvorvidt de var gensplejsede eller ej.

Det er en uheldig situation, så jeg synes, vi skal arbejde videre efter de retningslinjer, der er lagt: sørge for at få et system, hvor tingene er adskilt, også sådan, at når foderet bliver mærket – og det håber jeg det bliver – bliver mærkningen ført videre i de næste led. Det er vi helt enige om er en afgørende opgave, men Enhedslistens strategi her er nederlagsstrategi på nuværende tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg er enig i, at mærkningen: Kan indeholde genmodificerede produkter har samme effekt, som hr. Jørn Jespersen også siger. Det er ikke det, der er problemstillingen. Problemstillingen er, at hovedparten af produkter, hvortil der er brugt genmodificerede organismer, ikke bliver mærket med: Kan indeholde genmodificerede organismer. Det er der ingen der har foreslået nogen som helst steder, heller ikke den danske regering.

Derfor er vi efter min opfattelse i den situation, at ingen overhovedet – det er heller ikke foreslået her i det danske Folketing – arbejder for, at f.eks. kød fra dyr, som er fedet op på genmodificerede organismer, skal mærkes: Kan indeholde genmodificerede organismer. Det er det, der er problemet: at vi får den negative mærkningsordning, som er fuldstændig udækkende, og som ingen muligheder giver for at vælge fra på dette meget store område.

Jeg er overbevist om, at i det øjeblik man laver denne positive mærkning – og Oliemøllen i Århus vil gerne lave den – ville der komme kødprodukter, som er positivt mærket gensplejningsfri. Så ville det begynde at hjælpe, fordi andre kødprodukter ville blive valgt fra. Der bliver ingen mærkning af kødprodukter, kan jeg sige til hr. Jørn Jespersen, og det er det, der er problemet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Elisabeth Arnold):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Landbrugs- og Fiskeriudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Første behandling af lovforslag nr. L 238: Forslag til lov om ændring af lov om sygehusvæsenet. (Patienters ret til frit valg mellem privat og offentligt hospital).

Af Jan Køpke Christensen (FP) m.fl. (Fremsat 22/4 97).

Sammen med denne sag foretoges:

16) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 136:

Forslag til folketingsbeslutning om reelt frit valg for patienter med visse sygdomme mellem offentlige sygehuse og privathospitaler.

Af Jørgen Winther (V) m.fl. (Fremsat 29/4 97).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Sundhedsministeren (Birte Weiss):

Det lovforslag fra Fremskridtspartiet og det beslutningsforslag fra Venstre, som nu skal behandles, handler om reglerne om frit sygehusvalg.

Måske kunne det være på sin plads først at minde om de gældende regler. De går ud på, at enhver borger, der skal behandles på et sygehus, frit kan vælge mellem alle offentlige sygehuse og en række private behandlingssteder, som samarbejder med det offentlige sygehusvæsen. Disse regler, der blev vedtaget af et enigt Folketing på nær Fremskridtspartiet, trådte, som de fleste måske husker, i kraft i januar 1993.

I Fremskridtspartiets lovforslag foreslås det nu, at det frie sygehusvalg udvides til også at omfatte private betalingssygehuse. Formålet er angiveligt at reducere de lange ventelister til sygehusbehandling. Det skulle så foregå på den måde, at for de patienter, som ønsker behandling på et privat betalingssygehus, skal hjemamtet dække en del af udgiften, nemlig den del af udgiften, som svarer til amternes indbyrdes betalingstakster i det frie sygehusvalg, det vil sige ca. 2.200 kr. pr. dag. Resten af behandlingsudgiften, som kan løbe op i mange tusinde kroner, skal patienterne selv betale.

Jeg vil godt sige, at jeg naturligvis finder det prisværdigt, at man gør sig tanker om, hvordan man kan nedbringe ventelisterne. Det tror jeg at alle partier her i Folketinget er meget optaget af. Men jeg må alligevel gøre det klart, at jeg ikke